

PS-I.431.1.38.2024

PROTOKÓŁ

KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej

w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przewozie, Plac Partyzantów 1.

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2285 ze zm.)

Zespół inspektorów w składzie:

- 1. Krzysztof Frisoli** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 332-1/2024 z 18 listopada 2024 r. – *kierujący zespołem inspektorów;*
- 2. Teresa Ozimek** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 332-2/2024 z 18 listopada 2024 r. – *członek zespołu inspektorów;*
- 3. Małgorzata Rodak** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 332-3/2024 z 18 listopada 2024 r. – *członek zespołu inspektorów;*

przeprowadził, w okresie od 27 listopada 2024 r. do 27 stycznia 2025 r., kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przewozie (w dalszej części protokołu zwanego Ośrodkiem), w obszarze organizacji i funkcjonowania Ośrodka wiążącego się z realizacją zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług.

Czynności kontrolnych w siedzibie jednostki dokonano 27 listopada 2024 r. w obecności Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie.

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Pomoc świadczona na rzecz klientów pomocy społecznej;
2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych;
3. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym;
5. Warunki do realizacji zadań.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- analizę złożonych wniosków oraz akt świadczeniobiorców;
- analizę Uchwały Rady Gminy Przewóz w sprawie warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (...);
- analizę zapisów Regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie;
- analizę zakresu udzielanego wsparcia pod względem adekwatności do potrzeb klientów o ograniczonej samodzielności;
- analizę akt osobowych kierownika i pracowników socjalnych pod względem wymaganych kwalifikacji wskazanych w ustawie;
- analizę wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
- ocenę warunków lokalowych;
- analizę dokumentów udostępnionych kontrolującym w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki oraz dokumentację przekazaną przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie pocztą e-PUAP z 03.12.2024 r., 14.01.2025 r.

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[akta kontroli str.1-19]

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

Ad. 1. Pomoc świadczona na rzecz klientów pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 50 ust. 1-3) osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację i w miarę możliwości kontakty z otoczeniem. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Formą usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania jest pomoc sąsiedzka. Realizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, a decyzję o ich przyznaniu, zakresie i miejscu świadczenia podejmuje ośrodek pomocy społecznej. Ośrodek pomocy społecznej, powinien zatem posiadać wiedzę o sytuacji i potrzebach osób zależnych przebywających w środowisku. Sytuację tę ustala się na podstawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do oceny zagadnienia przyjęto:

- zapisy uchwały Rady Gminy Przewóz w sprawie warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (...);
- sprawozdanie resortowe MRIPS-03 stan na 30.06.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli m.in.: podania o pomoc, oświadczenia, decyzje administracyjne.

Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych realizowane było w oparciu o zapisy Uchwały Nr V/20/2011 r. Rady Gminy Przewóz z dnia 18 lutego 2011 r., w sprawie warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunkach częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Koszt 1 godziny usług opiekuńczych do sierpnia 2024 r. wynosił 27,70 zł, a od września 2024 r. 28,10 zł.

W 2023 r. Ośrodek nie realizował usług opiekuńczych. Kierownik jednostki – w ramach wyjaśnień ustnych i pisemnych skierowanych do tuł. Wydziału – pismo z 11.09.2023 r. - wyjaśniła, że osoby które wcześniej korzystały z usług opiekuńczych, ze względu na pogarszający się stan zdrowia zostały skierowane do domu pomocy społecznej, a nowe osoby nie zgłosiły.

W sprawozdaniu resortowym MRIPS-03 na dzień 30.06.2024 r. Ośrodek wykazał, że usługi opiekuńcze realizowane są w stosunku do 2 osób. Kontrolujący ustalili, że w ciągu 2024 r. **usługi świadczone 3 osobom.**

Zespół kontrolny – w oparciu o przedłożoną dokumentację - ustalił, że jedna osoba 4.04.2024 r. złożyła wniosek o rezygnację z usług z uwagi na pomoc zapewnianą ze strony rodziny, w drugim przypadku 6.05.2024 r. nastąpił zgon klienta. 4 września 2024 r. do Ośrodka wpłynął nowy wniosek o usługi opiekuńcze, które stosowną decyzją zostały przyznane na okres do 31.12.2024 r.

Kontroli poddano akta trzech klientów. Klienci to osoby w wieku 57-72 lat. Dokumentacja zgromadzona w sprawie wskazuje na potrzebę przyznania wsparcia w formie usług opiekuńczych. Dwie osoby posiadały orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, jedna orzeczenie ZUS o całkowitej niezdolności do samodzielnej egzystencji. Klienci posiadający orzeczenia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności mieli wskazania (pkt 6 i 7) do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia tj. korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, a także stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Wszyscy posiadali własne świadczenia emerytalno-rentowe i ponosili częściową odpłatność za świadczone usługi stosownie do warunków zawartych w cyt. Uchwale oraz zgodnie z tabelą odpłatności stanowiącą załącznik do przedmiotowej uchwały.

Sposób realizacji usług. Zakres przyznanych usług opiekuńczych nie był dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta. Ośrodek nie świadczył usług opiekuńczych w dni wolne od pracy.

Powodem przyznania usług opiekuńczych były schorzenia związane z wiekiem, stanem zdrowia, niepełnosprawnością, w tym ruchową. Osoby miały znacznie, bądź całkowicie

ograniczoną zdolność samodzielności (dwie osoby mieszkały same, jedna - z członkiem rodziny). Klienci korzystali z usług: 3 dni w tygodniu po 3 godziny (2 osoby), 5 dni w tygodniu po 3 godziny (1 osoba). Klienci mieli też zapewnioną pomoc ze strony najbliższej rodziny.

Wszyscy klienci bez względu na rodzaj schorzenia – w wydanych decyzjach - mieli przyznane usługi w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Zdaniem kontrolujących zakres usług nie był dostosowany do indywidualnych potrzeb podopiecznych, wynikających z rodzaju niepełnosprawności i specyfiki schorzenia. Kontrolującym nie udostępniono żadnego dokumentu wskazującego na indywidualne podejście do potrzeb klienta. Klient nie ma zatem orientacji jakiego rodzaju usług może oczekiwać od opiekunki.

Udostępniona kontrolującym dokumentacja wskazuje brak sprawowanego nadzoru nad realizacją usług opiekuńczych.

Klienci – w razie potrzeby - korzystali z dodatkowego wsparcia np. w formie specjalnego jednorazowego zasiłku celowego na dojazd do lekarza.

Ośrodek nie realizuje wsparcia w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania ani usług sąsiedzkich.

Usługi specjalistyczne, to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Kierownik Ośrodka wyjaśniła (ustnie), że Ośrodek w Przewozie nie realizuje specjalistycznych usług opiekuńczych ani usług sąsiedzkich z uwagi na brak zainteresowania taką formą wsparcia. W rejestrze wpływu korespondencji brak wniosków o przyznanie specjalistycznych oraz sąsiedzkich usług opiekuńczych, w tym zgłoszeń ustnych, telefonicznych czy e-mailowych.

Na podstawie danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2023 r. w Gminie Przewóz ok. 11% mieszkańców stanowiły osoby w wieku 70 lat i więcej. Z ustnych wyjaśnień Kierownika wynika, że potrzeby tych osób są dobrze rozpoznane przez pracowników socjalnych a wszystkie osoby wymagające wsparcia mają zapewnioną stosowną pomoc. Takie stanowisko Kierownik Ośrodka wyraziła również w pismach z 11.09.2023 r. oraz 26.04.2024 r. kierowanych do tuł. Wydziału. Poinformowała, że znaczną pomoc w opiece nad osobami starszymi stanowią świadczenia pielęgnacyjne, przyznawane najbliższej rodzinie. Z tej formy pomocy w 2023 r. skorzystało 36 rodzin a w 2024 r – do dnia kontroli - 43 rodziny, co ma znaczący wpływ na małe zainteresowanie usługami opiekuńczymi.

Ośrodek zatrudnia opiekunki w ramach umowy zlecenia.

Zespół kontrolny ustalił, że w Ośrodku – w ramach umowy zlecenia – zatrudnione są 3 opiekunki. Opiekunki prowadzą kontrolki czasu pracy opiekunki, w których określony jest dzień i liczba godzin usług opiekuńczych.

Wykonanie usługi potwierdzane jest przez podopiecznego bądź jego przedstawiciela ustawowego.

[akta kontroli str.20-28,133-186,415-420]

Zadanie realizowane z uchybieniami w zakresie braku nadzoru nad realizacją usług opiekuńczych. Zespół kontrolny sugeruje jednocześnie dostosowanie usług do indywidualnych potrzeb podopiecznego, wynikających z jego niepełnosprawności. Ich zakres określać w decyzjach administracyjnych - bądź w odrębnym dokumencie.

b) Zasiłek stały (udzielana pomoc osobom ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności).

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 37 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie pozostającej w rodzinie – niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Wg danych ujętych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 na 30.06.2024 r. z zasiłków stałych korzystało 26 osób. Na dzień kontroli – zasiłki stałe z tytułu niepełnosprawności pobierały 22 osoby (z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi).

Analizie poddano dokumentację - losowo wybranych z przedłożonej listy – 5 osób (tj. 45 %) korzystających z zasiłków stałych (z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi) pod kątem pełnego rozeznania ich potrzeb. Osoby legitymowały się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (3 osoby). Miały wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Dwóm osobom przyznano zasiłek z powodu niezdolności do pracy z tytułu wieku.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek stały. Dostosował wsparcie do indywidualnych potrzeb klienta.

Zespół kontrolny ustalił, że klienci to osoby w wieku od 55 do 69 lat. Klienci zostali objęci ubezpieczeniem zdrowotnym. Cztery osoby prowadziły samodzielne gospodarstwa domowe, jedna osoba mieszkała z członkami rodziny. Osoby miały wsparcie członków rodziny. W wywiadach środowiskowych w planie pomocy w pozycji inne formy wsparcia pracownik socjalny dokonywał stosownych wpisów. Ponadto podejmowane działania na rzecz klientów wpisane były do odrębnego zeszytu. Z uwagi na to, że przy wpisach brak nazwisk trudno ustalić, które działania do kogo są skierowane.

W zależności od sytuacji klienci otrzymywali dodatkową pomoc m.in. zasiłek celowy na zakup żywności z programu Posiłek w szkole i w domu, zasiłek celowy na dofinansowanie kosztu leków i leczenia.

[akta kontroli str. 20-28, 275-368, 412-414]

Zadanie realizowane bez uchybień. Sugeruje się dokumentowanie pracy socjalnej w odniesieniu do osób, do których jest ona kierowana.

c) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

To jedna z przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy określona zapisami art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Ma zastosowanie w szczególności do rodzin niepełnych i wielodzietnych. W systemie pomocy społecznej pojęcie bezradności wiąże się z faktyczną bezradnością danej osoby, czyli brakiem umiejętności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb swoich i swoich najbliższych.

Ośrodek udziela wsparcia rodzinom z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym szczególnie w rodzinach niepełnych.

Z danych ujętych w sprawozdaniach resortowych – MRiPS - 03 (stan, odpowiednio na 31.12.2023 r.; 30.06.2024 r.) wynika, że – bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była powodem przyznania pomocy, dla:

- 4 rodzin – w 2023 r.;
- 1 rodziny – w 2024 r.

Na podstawie przedstawionego przez Kierownika Ośrodka wykazu osób korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, Zespół kontrolujący ustalił, że – **w okresie objętym kontrolą** – z pomocy Ośrodka skorzystały **4 rodziny i były to wyłącznie rodziny niepełne**.

Kontrolujący zbadali 100 % dokumentacji rodzin korzystających – na dzień kontroli - ze wsparcia Ośrodka (tj. akta 4 rodzin).

Wszystkim rodzinom oprócz świadczonej pracy socjalnej udzielono pomocy finansowej. Wszystkie rodziny były objęte nadzorem kuratora sądowego oprócz tego 2 rodziny dodatkowo objęto wsparciem asystenta rodziny.

Zidentyfikowane przyczyny bezradności rodzin to przede wszystkim: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba członka rodziny, niepełnosprawność, przemoc, niepełna rodzina, ogólnie rozumiana niezaradność życiowa.

Kontrolujący przeanalizowali także zaangażowanie pracowników socjalnych we współpracę z asystentem rodziny w czasie trwania asystentury. Ustalili - na podstawie udostępnionej dokumentacji, że współpraca pomiędzy asystentem rodziny polega na stałej wymianie niezbędnych informacji.

Wizyty w środowisku odbywały się systematycznie nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Dokumentacja zawierała m.in. diagnozę sytuacji rodziny, notatki służbowe w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Pracownicy nie korzystali z narzędzia w postaci kontraktów socjalnych przy pracy z rodziną.

[akta kontroli str. 20-28, 189-274, 508-513]

Zadanie realizowane bez uchybień.

d) Zasilek okresowy (udzielana pomoc osobom z powodu bezrobocia).

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej – przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W myśl art. 38 ust. 1 pkt 1 i 2 cyt. ustawy – świadczenie przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy – świadczona jest praca socjalna.

Z danych ujętych w sprawozdaniach resortowych – MRiPS - 03 (stan, odpowiednio na 31.12.2023 r.; 30.06.2024 r.) wynika, że – z pomocy w formie zasiłków okresowych z tytułu bezrobocia korzystało:

- w 2023 r. - 7 osób /58 świadczeń (na jednego świadczeniobiorcę w okresie rocznym przypadało średnio 8 świadczeń; średnia wysokość świadczenia wynosiła 272 zł)
- w 2024 r. - 6 osób /18 świadczeń (na jednego świadczeniobiorcę w okresie półrocznym przypadały średnio 3 świadczenia; średnia wysokość świadczenia wynosiła 511,44 zł)

Na podstawie przedstawionej przez Kierownika Ośrodka informacji nt. świadczeniobiorców zasiłku okresowego wynika, że spośród 9 osób objętych tą formą pomocy:

- 2 osoby korzystały z niej jednorazowo,
- 1 osoba dwukrotnie,
- 2 osoby sporadycznie,
- 4 osoby systematycznie, z czego 1 osoba korzystała z pomocy już od 19 lat.

Klienci to osoby w wieku od 21 do 64 lat.

Ośrodek udzielał dodatkowej pomocy osobom pobierającym zasiłek okresowy w formie świadczeń pieniężnych. Podejmowana praca socjalna sprowadzała się do aktywizacji zawodowej.

W badanym okresie poza świadczeniem w formie zasiłku okresowego, beneficjenci uzyskali pomoc również w formie:

- świadczeń pieniężnych w formie zasiłków celowych na zaspokojenie innych potrzeb;
- świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu Posiłek w szkole i w domu;
- prowadzonej pracy socjalnej – m.in. poradnictwa indywidualnego wg potrzeb, motywowania do podjęcia pracy zarobkowej, prac użytecznie-społecznych, wizyty konsultacyjnej, leczenia, informacji o bezpłatnych poradach prawnych, pomocy w uzupełnianiu i wypełnianiu dokumentacji urzędowych.

W każdym przypadku praca socjalna sprowadzała się do motywowania klienta do podjęcia zatrudnienia. W jednym przypadku podjęto próbę zawarcia kontraktu socjalnego - klient nie podpisał się pod kontraktem.

[akta kontroli str. 20-28, 421-507,514-517]

Zadanie realizowane bez uchybień.

e) Praca socjalna

Zgodnie z art. 45 ustawy o pomocy społecznej praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej i nie zależy od ich dochodu. W ustawie o pomocy społecznej (art. 119) praca socjalna wymieniona jest na pierwszym miejscu szczególnych zadań pracownika socjalnego.

Na dzień kontroli pracę socjalną w środowisku realizowało 2 pracowników socjalnych.

W analizowanej dokumentacji (26 teczek – akt klientów korzystających z różnych form wsparcia i pomocy) w wywiadach środowiskowych w pozycji „Diagnoza sytuacji osoby/rodziny, wnioski pracownika socjalnego”, właściwie wskazano na główne problemy klientów.

W niektórych przypadkach trudno było ustalić jakiego rodzaju działania podejmowane były na rzecz klientów w ramach pracy socjalnej.

Pracownicy nie zawsze dokumentowali podejmowane działania w ramach pracy socjalnej. Dokumentowanie interwencji, poradnictwa, działań wspierających oraz innych form pomocy jest kluczowe z kilku powodów:

- zwiększenie efektywności i przejrzystości pracy: skrupulatne zapisywanie działań pozwala na monitorowanie postępów oraz efektywności podejmowanych działań; pomaga to w lepszym planowaniu i modyfikowaniu strategii wsparcia w zależności od potrzeb osoby/rodziny;
- ochrona prawna: dokumentacja stanowi dowód na podejmowane działania, co może być istotne w sytuacjach wymagających potwierdzenia interwencji, szczególnie w kontekście decyzji administracyjnych, sądowych czy innych spraw formalnych;
- zapewnienie ciągłości pomocy: dzięki dokładnemu zapisywaniu informacji, w przypadku zmiany pracownika socjalnego lub przerwy w działaniach, możliwe jest kontynuowanie wsparcia bez utraty ważnych informacji, co zapewnia ciągłość procesu pomocy.

Ośrodek nie wykorzystywał dodatkowej możliwości pomocy w postaci opracowywania programu wychodzenia z bezdomności, w oparciu o który powinna być przyznawana pomoc osobom znajdującym się w kryzysie bezdomności, czy zawieraniu kontraktów socjalnych przy pracy z rodziną lub osobą długotrwale bezrobotną.

Jednocześnie Ośrodek nie prowadził nadzoru nad realizacją usług opiekuńczych. Nadzór jest kluczowy, aby zapewnić bezpieczeństwo, wysoką jakość usług oraz ochronę praw i zdrowia osób korzystających z opieki.

[akta kontroli str. 20-517]

Z uwagi na powyższe zespół kontrolny sugeruje dokumentowanie wszystkich podejmowanych działań i czynności w ramach pracy socjalnej, a także prowadzenie i dokumentowanie nadzoru nad realizacją usług opiekuńczych. Ważne jest rzetelne zweryfikowanie i poznanie potrzeb osób zależnych mieszkających na terenie gminy zwłaszcza w kontekście zapotrzebowania na usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi

opiekuńcze. Dodatkowo - częstsze wykorzystywanie narzędzi pracy socjalnej w postaci zawierania kontraktu socjalnego czy opracowania programu wychodzenia z bezdomności. Ważne jest, aby prowadzona praca socjalna była pełnowymiarowa i prowadziła faktycznie do usamodzielnienia klienta pomocy społecznej.

Ad. 2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Zgodnie z art. 48 u.o.p.s. osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zadania te – zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy – należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Wymienione potrzeby stanowią minimum egzystencji, a Gmina zobowiązana jest zapewnić je każdej osobie tego pozbawionej. Obligatoryjne formy zapewnienia schronienia i zasady ich udzielania, zostały określone w przepisie art. 48a ust. 1–10 cyt. ustawy. Udzielanie schronienia – w myśl art. 48a cyt. ustawy – następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalni. W związku z uzupełniającym się charakterem poszczególnych placówek i różnym zakresem świadczonych w nich usług, każda gmina powinna zapewnić możliwość udzielenia schronienia w każdej z form, nie tylko w zakresie wynikającym z rozeznaczonych potrzeb występujących w danym momencie na terenie gminy, ale także, biorąc pod uwagę potencjalne potrzeby, jakie mogą wystąpić, w tym zakresie w przyszłości. Gminy powinny się również wykazać gotowością do udzielania schronienia w tych formach.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- umowy o świadczenie usług tymczasowego schronienia;
- rejestr Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 stan na 30.06.2024 r.;
- dokumenty udostępnione w toku kontroli;
- akta wybranych – dwóch - klientów zmagających się z problemem bezdomności.

Na terenie gminy Przewóz nie funkcjonuje żadna placówka dla osób bezdomnych.

Gmina - w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi - zabezpiecza tymczasowe schronienie w formie schroniska oraz noclegowni dla osób bezdomnych.

Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w placówkach dla osób bezdomnych regulują zapisy Uchwały Rady Gminy.

Zasady ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom tego pozbawionym, tym bezdomnym reguluje Uchwała nr III/21/2018 Rady Gminy w Przewozie z 20.12.2018 r.

Zespół kontrolny ustalił, że – w badanym okresie – Gmina Przewóz podpisała 3 umowy tj.:

- ze Stowarzyszeniem Monar (Umowa z 24.06.2020 r.) na zabezpieczenie miejsc w formie Schroniska dla osób bezdomnych w Lutynce. Umowa zawarta na okres 24.06.2020 r. – 31.12.2025 r.;
- z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Osobom Bezdomnym i Uzależnionym w Opolu (Porozumienie z 02.01.2024 r.) na zabezpieczenie miejsc w formie Noclegowni dla osób bezdomnych w Opolu. Umowa zawarta na okres 02.01.2024 r. – 31.12.2024 r.;

- z organizacją Akcja Humanitarna „Życie” w Żarach (Umowa z 02.01.2024 r.) na zabezpieczenie miejsc w formie Schroniska dla bezdomnych mężczyzn w Mirostowicach Górnych. Umowa zawarta na okres 02.01.2024 r. – 31.12.2026 r.

Gmina Przewóz nie zaktualizowała informacji o oferowanych formach wsparcia w Rejestrze Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia.

Gmina jest wpisana do Rejestru pod pozycją 68. W Rejestrze dostępna jest jedynie informacja o możliwości pobytu osób bezdomnych w Schronisku dla osób bezdomnych w Lutynce prowadzonego przez Stowarzyszenie MONAR.

Ośrodek nie jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej, formach:

tj. schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz ogrzewalni. Tym samym, świadczone usługi nie zawsze będą dostosowane do występujących potrzeb.

Ośrodek zapewnia osobom bezdomnym tymczasowe schronienie w placówkach dla osób bezdomnych stosownie do ich potrzeb.

Ośrodek - według danych ujętych w sprawozdaniu MRiPS-03 za rok 2023, oraz danych na dzień kontroli udzielił pomocy z tytułu bezdomności, w formie schronienia w placówkach dla osób bezdomnych 2 osobom.

Do analizy – pod kątem pełnego rozeznania potrzeb klientów – pobrano dokumenty ww. 2 osób tj. 100 % osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia. Wszystkie wskazane osoby prowadzą samodzielne gospodarstwo domowe. Utrzymują kontakt z najbliższą rodziną (w jednym przypadku sporadycznie). Nie są aktywne zawodowo - w wieku poprodukcyjnym, posiadają orzeczenie o niepełnosprawności. W ocenie Ośrodka w środowisku funkcjonują prawidłowo. Na dzień kontroli, ww. osoby przebywały w schronisku oraz noclegowni dla osób bezdomnych.

W badanym okresie osoby bezdomne przebywające ww. placówkach dla osób bezdomnych uzyskały pomoc w formie:

- świadczeń pieniężnych w formie zasiłku stałego z tytułu niepełnosprawności oraz wieku;
- świadczeń pieniężnych w formie zasiłków celowych specjalnych na zakup leków,
- w jednym przypadku w formie pracy socjalnej poprzez udzielanie poradnictwa socjalnego wg potrzeb, udzielenie pełnych informacji o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach pomocy oraz pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów życiowych.

W okresie objętym kontrolą, Ośrodek nie opracowywał indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. Nie zawierał również Kontraktów socjalnych.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – indywidualny program wychodzenia z bezdomności to wsparcie dla osoby bezdomnej polegające na rozwiązywaniu jej problemów życiowych, przede wszystkim problemów rodzinnych, mieszkaniowych i związanych z zatrudnieniem. Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy,

w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Ośrodek nie wykorzystał dodatkowej możliwości pomocy w postaci opracowania programu wychodzenia z bezdomności, w oparciu o który powinna być przyznawana pomoc osobom znajdującym się w kryzysie bezdomności. Brak również informacji o innych formach pomocy udzielanych osobom przebywającym w placówkach dla osób bezdomnych.

Zdaniem kontrolujących, korzystanie przez Ośrodek z możliwości, jakie daje ustawodawca, w szerszym zakresie, przyczyniłoby się do większej aktywizacji w zakresie usamodzielnienia osób bezdomnych.

[akta kontroli str. 20-28, 85-90, 91-109]

Zadanie realizowane z uchybieniami. Brak zagwarantowania schronienia we wszystkich formach, określonych w ustawie o pomocy społecznej. W Rejestrze Wojewody Lubuskiego miejsc udzielania tymczasowego schronienia nie zostały zaktualizowane informacje o oferowanych formach wsparcia.

Ad. 3. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 ustawy o pomocy społecznej oraz przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123) gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Stosownie do zapisów ustawy o pomocy społecznej gmina powinna organizować i świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzić i rozwijać infrastrukturę ośrodków wsparcia dla tej grupy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, zadaniem jednostki jest rozpoznanie potrzeb klienta i opracowanie indywidualnego planu pomocy (planu pracy socjalnej). Wsparcie udzielane klientowi jest uzależnione od stopnia jego potrzeb, uprawnień, zasobów i możliwości.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- wybranych akt 2 klientów z zaburzeniami psychicznymi pobierających zasiłek stały;
- sprawozdania resortowego MRIPS-03 stan na 30.06.2024 r.;
- sprawozdania resortowego MRIPS-06 stan na 31.12.2023 r.;
- danych Głównego Urzędu Statystycznego i Narodowego Funduszu Zdrowia za 2023 r.;
- dokumentów udostępnionych w toku kontroli.

Na koniec 2023 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie Przewóz wynosiła - 146 osób (dane Lubuskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia). Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w stosunku do liczby mieszkańców gminy (3.001 osób – dane Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2023 r.) stanowiła ok. 4,87% populacji.

Na terenie gminy Przewóz nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Środowiskowy Dom Samopomocy. W przypadku wystąpienia potrzeby udzielenia wsparcia – gmina podejmie działania w celu zawarcia stosownego

porozumienia z gminą Żary, na terenie którego funkcjonuje ośrodek wsparcia.

Z przedłożonej dokumentacji oraz ustnych wyjaśnień Kierownika ośrodka wynika, że – na dzień kontroli – żaden mieszkaniec gminy nie jest zainteresowany usługami i wsparciem oferowanym przez Środowiskowy Dom Samopomocy. Do Ośrodka nie wpłynął żaden wniosek o objęcie tą formą pomocy. Z ustnych wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że rodziny w których przebywają osoby z zaburzeniami psychicznymi, są informowane o możliwości uczestnictwa w zajęciach oferowanych przez ww. ośrodek wsparcia..

Gmina Przewóz nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Kierownik Ośrodka ustnie wyjaśniła, że nie są świadczone SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi z uwagi na brak zainteresowania mieszkańców tą formą wsparcia. Do Ośrodka – w badanym okresie – nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie tej formy pomocy.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi z orzeczeniami o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym i znacznym są objęte pomocą w formie zasiłku stałego. Udzielana pomoc jest dostosowana do sytuacji i potrzeb klienta.

Kontrolujący ustalili, że – na dzień kontroli – spośród 15 klientów pobierających świadczenie pieniężne w formie zasiłku stałego – 4 osoby (tj. 27%) posiadały orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z kodami chorobowymi 01-U oraz 02-P (dwie - w stopniu umiarkowanym, dwie - w stopniu znacznym). Wszystkie osoby prowadziły samodzielne gospodarstwo domowe.

Zespół kontrolny przeanalizował dokumentację 2 świadczeniobiorców (tj. 50%) korzystających z zasiłków stałych. Wiek świadczeniobiorców, których akta poddano kontroli to 41-54 lat. Z analizy orzeczeń o niepełnosprawności, tych osób wynika, że mają one wskazania do korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych oraz rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki, a także wskazania do zatrudnienia w warunkach chronionych. Żadna osoba nie wymaga uczestnictwa w terapii zajęciowej. W badanym okresie, 1 osoba poza zasiłkiem stałym, otrzymywała pomoc w formie zasiłku rodzinnego.

W wywiadach środowiskowych ww. klientów, w zakładce praca socjalna – pracownik socjalny wskazywał m.in.: rozmowę nt. kontynuowania leczenia w poradni zdrowia psychicznego, propozycji skorzystanie z terapii w Punkcie Konsultacyjnym w Przewozie oraz propozycji znalezienia pracy w zakładzie pracy chronionej.

[akta kontroli str.20-28,110-132, 408-409]

Zadanie realizowane bez uchybień.

Ad. 4. Instytucjonalne formy pomocy świadczone osobom zależnym.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, w tym domu, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby

lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ustawodawca uwarunkował, tym samym, skierowanie osoby do domu pomocy społecznej od rozpoznania jej możliwości funkcjonowania we własnym środowisku, z wykorzystaniem innych form wsparcia. Postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej należy prowadzić bez zbędnej zwłoki, dla zapewnienia osobom wsparcia właściwego do ich potrzeb i bezpieczeństwa. W czasie czynności kontrolnych zagadnienie badano również pod kątem zabezpieczenia potrzeb osób kierowanych do DPS przed umieszczeniem w placówce.

Do oceny tego zagadnienia przyjęto:

- sprawozdanie resortowe MRiPS-03 – stan na 30.06.2024 r.;
- sprawozdanie resortowe MRiPS-06 – stan na 31.12.2023 r.;
- wykaz osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2023 – 2024 oraz na dzień kontroli;
- informacje przekazane przez Kierownika Ośrodka;
- dokumentację osób przebywających w DPS.

Gmina realizuje zadanie obowiązkowe w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu.

Kontrolujący ustalili, że gmina ponosi odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w domach pomocy społecznej. W 2023 r. na ten cel wydatkowano kwotę 349.514,67 zł, natomiast na 2024 r. zaplanowano 350.000,00 zł.

Zgodnie ze sprawozdaniem resortowym MRiPS-03 – stan na 31.12.2023 r. i 30.06.2024 r.. Na dzień kontroli w domach pomocy społecznej przebywało 7 osób za pobyt których Gmina ponosiła częściową odpłatność.

W 2023 r. Ośrodek skierował do DPS jedną osobę, jednej osobie (57 lat) odmówił skierowania do DPS z powodu ustanowienia służebności mieszkania na rzecz syna w zamian za opiekę. Klientka ma rentę socjalną, ma zapewnioną pomoc rodziny oraz wsparcie w formie usług opiekuńczych.

W 2024 r. nie było skierowań do domu pomocy społecznej. Kontrolujący stwierdzili brak w rejestrze Ośrodka wniosków/pism o skierowanie do placówki.

Analizie poddano dokumentację 5 osób (tj. 71%), które – w badanym okresie – przebywały w domu pomocy społecznej. Klienci to osoby w przedziale wiekowym od 71 do 83 lat. Przed umieszczeniem w domu pomocy społecznej, trzy osoby mieszkały z członkami rodziny, dwie - mieszkały same. Dwie osoby korzystały z usług opiekuńczych. Klienci mieli wsparcie członków rodziny.

Z przedstawionej informacji „Sposób realizacji zadań OPS za okres od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli” tj. 27 listopada 2024 r. wynika, że w stosunku do klientów prowadzona była praca socjalna. Jednakże trudno ustalić jakiego rodzaju działania były podejmowane na ich rzecz. W udostępnionej dokumentacji klientów np., wywiady środowiskowe brak wpisów na ten temat.

Klienci posiadali własne świadczenia emerytalne, bądź rentowe, z których ponosili częściową odpłatność za DPS.

Ośrodek zawierał umowy na podstawie art.103 ustawy o pomocy społecznej z osobami

zobowiązanymi do partycypowania w kosztach utrzymania w dps. Na dzień kontroli zawarto 4 umowy.

[akta kontroli str. 20-28,269-405, 410-411]

Zadanie realizowane bez uchybień. Sugeruje się dokumentowanie prowadzonej pracy socjalnej na rzecz klientów.

Zachowane były terminy określone przepisami dotyczące sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, przeprowadzenia aktualizacji wywiadów oraz wydania decyzji administracyjnej.

Poddana kontroli dokumentacja – osób korzystających z usług opiekuńczych, zasiłków stałych, osób z bezradnością opiekuńczo wychowawczą, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób zmagających się z bezdomnością oraz kierowanych do domów pomocy – była kompletna. Zachowane były terminy określone przepisami (data: sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, wydania decyzji administracyjnej). Wydany decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Pomoc została przyznana zgodnie z wnioskami i rozpoznanymi potrzebami klientów. Decyzje wysyłane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru lub odbierane osobiście w siedzibie Ośrodka. Ośrodek wydawał decyzje zmieniające wysokość odpłatności, w związku ze zmianą sytuacji finansowej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej i zmianą średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, na podstawie przeprowadzanych aktualizacji wywiadów środowiskowych.

Ad. 5. Warunki do realizacji zadania.

Realizacja ustawowych zadań możliwa jest wyłącznie wtedy, gdy spełnione są wszystkie warunki. Ustawodawca zapewnił obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby wykwalifikowanych pracowników socjalnych (art. 110 u.o.p.s) jako gwarancję odpowiedniej jakości usług i pracy socjalnej z osobą i/lub rodziną. Warunkiem realizacji zadań jest również możliwość zaproponowania klientowi adekwatnej do jego potrzeb oferty (poza wsparciem finansowym), czy możliwość przeprowadzenia z nim osobistej rozmowy, gwarantującej intymność, poszanowanie godności i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa. Sprawną realizację zadań umożliwia również współpraca z innymi lokalnie działającymi podmiotami, tj. instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania na rzecz określonych grup klientów i społeczności lokalnej.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli analizę:

- dokumentacji, która reguluje funkcjonowanie i organizację Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie (statut, regulamin organizacyjny, upoważnienia Kierownika Ośrodka);
- akt osobowych kierownika i pracowników socjalnych;
- danych GUS w zakresie liczby mieszkańców gminy Przewóz – stan na 31.12.2023 r.;
- sprawozdań resortowych MRIPS-03 stan na 31.12.2023 r., 30.06.2024 r. oraz MRIPS-06 stan na 31.12.2023 r.;
- oraz przeprowadzili oględziny obiektu oraz pomieszczeń OPS – korzystając z prawa nadanego w art. 126 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały Rady Gminy oraz zarządzenia wewnętrzne Kierownika Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie działa na podstawie Uchwały Nr IX/39/90 Gminnej Rady Narodowej w Przewozie z dnia 28 lutego 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie, Regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie wprowadzonego Zarządzeniem Kierownika Ośrodka Nr 3.2020 z dnia 24 grudnia 2020 r.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie posiada upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy (Zarządzenie Nr 194/2018 Wójta Gminy Przewóz z dnia 08 sierpnia 2018 r.).

Warunki lokalowe Ośrodka nie stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań. Budynek posiada bariery architektoniczne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie zlokalizowany jest na 1 piętrze trzykondygnacyjnego budynku przy Placu Partyzantów 1, w Przewozie. Wejście do budynku pozbawione barier architektonicznych - podjazd dla osób z niepełnosprawnościami. W budynku nie windy lub innych udogodnień umożliwiających swobodny dostęp do wyższych kondygnacji osobom starszym, niepełnosprawnym.

Warunki lokalowe Ośrodka są dobre. Do dyspozycji pracowników pozostają 3 pomieszczenia biurowe. Jeden pokój przeznaczony jest dla 2 pracowników socjalnych oraz Kierownika ośrodka; jeden pokój dla 2 pracowników ze świadczeń rodzinnych. Asystent rodziny ma do dyspozycji biuro znajdujące się na 2 piętrze.

Osoby z niepełnosprawnością ruchową, w tym poruszające się na wózku inwalidzkim, są przyjmowane przez pracownika socjalnego na parterze w holu przy głównym wejściu do budynku (w którym znajduje się stół, krzesła do przyjęć interesantów oraz stojak z drukami i wnioskami o pomoc).

W budynku, poza Ośrodkiem funkcjonuje Urząd Gminy w Przewozie.

Ośrodek czynny jest w dni robocze: w poniedziałki w godz. 7.00 – 16.00, od wtorku do czwartku w godz. 7.00 – 15.00, w piątki w godz. 7.00 – 14.00.

Wszyscy pracownicy socjalni świadczą pracę socjalną i przeprowadzają rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki - bez podziału na rejony opiekuńcze w gminie rejonizacji. Pracownik socjalny nie ma przypisanego własnego terenu/rejonu środowisk osób i rodzin objętych wsparciem.

W Urzędzie Gminy Przewóz prowadzony jest ogólny Dziennik korespondencyjny, w którym rejestruje się wszystkie wpływające pisma i wnioski (m.in. do Ośrodka). Ponadto w Ośrodku prowadzony jest Zeszyt pracy socjalnej – w którym dokumentowane są m.in. rozmowy telefoniczne czy wizyty osobiste klientów.

Decyzje administracyjne przekazywane są za zwrotnym potwierdzeniem odbioru lub odbierane osobiście w siedzibie Ośrodka.

Klienci oraz pracownicy Ośrodka mają możliwość korzystania z porad Radcy Prawnego (w ramach umowy z Kancelarią Prawniczą w Zielonej Górze) przyjmującego w Urzędzie Gminy w Przewozie – 1 raz w tygodniu tj. środę, w godzinach 11.00 – 13.00.

Na dzień kontroli Ośrodek nie spełniał wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych określonego zapisami ustawy o pomocy społecznej (zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych).

Realizację zadań gwarantuje zatrudnienie pracowników socjalnych w wymaganym ustawowo wymiarze posiadających odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu, stale podnoszących kwalifikacje. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ustawy o pomocy społecznej, który w ust. 11 stanowi, że: ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto ust. 12 wskazuje, że ośrodek pomocy społecznej musi zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Na dzień kontroli Ośrodek zatrudniał 2 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadczą oni pracę socjalną i przeprowadzają rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Średnio na jednego pracownika socjalnego przypada 1.501 mieszkańców (liczba mieszkańców gminy – 3.001 – stan na 31.12.2023 r. dane GUS) oraz średnio 19 środowisk pracy objętych pracą socjalną (łącznie 37 rodzin objętych pracą socjalną wg sprawozdania MRIPS-03 stan na 30.06.2024 r.).

Pracownik zatrudniony na stanowisku ds. świadczeń rodzinnych kontynuuje naukę i w I kw. 2025 r. uzyska kwalifikacje pracownika socjalnego. Po zakończeniu nauki - w ramach zmiany zapisów umowy o pracę - zostanie zatrudniony na stanowisku pracownika socjalnego.

Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Kwalifikacje osoby kierującej ośrodkiem pomocy społecznej określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej oraz wymagany 3-letni staż w pomocy społecznej. Od 09.09.2013 r. zatrudniona w Ośrodku, od 25.07.2018 r. realizuje obowiązki Kierownika.

Wymogi kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 i art. 156 ustawy o pomocy społecznej. Z akt osobowych pracowników socjalnych wynika, że wszyscy posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.

Pracownicy socjalni – zgodnie z przepisami – otrzymują dodatek do wynagrodzenia za pracę w środowisku.

Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia. W toku kontroli ustalono, że pracownicy socjalni świadczący – na dzień kontroli – pracę w środowisku otrzymują w/w dodatek.

Zatrudnieni w Ośrodku pracownicy socjalni świadczący pracę podnosili kwalifikacje zawodowe. Uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych.

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, pracownik socjalny obowiązany jest podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Z analizy akt osobowych wynika, że w badanym okresie wszyscy pracownicy socjalni świadczący pracę w środowisku - uczestniczyło w szkoleniach m.in. z obszaru pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy domowej. Kierownik Ośrodka – w okresie objętym kontrolą – również uczestniczył ww. szkoleniach merytorycznych.

[akta kontroli str. 20-84,187-188]

Zadanie realizowane z uchybieniami. Ośrodek nie spełnia określonego zapisami ustawy o pomocy społecznej wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych. Warunki lokalowe Ośrodka nie stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań. Budynek posiada bariery architektoniczne.

Wnioski:

1. Ośrodek realizuje wsparcie w formie usług opiekuńczych.
2. Ośrodek nie realizował usług sąsiedzkich, specjalistycznych usług opiekuńczych, nie świadczył usług w dni wolne od pracy.
3. Zakres usług opiekuńczych nie był dostosowany do indywidualnych potrzeb klienta.
4. Ośrodek nie przedstawił informacji o prowadzonym nadzorze nad realizacją usług opiekuńczych.
5. Ośrodek udziela wsparcia rodzinom z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym szczególnie w rodzinach niepełnych.
6. Ośrodek nie wykorzystywał dodatkowej możliwości pomocy w formie Kontraktu socjalnego w ramach wspólnie podejmowanych działań z osobami w kryzysie bezdomności, długotrwale bezrobotnymi czy rodzinami borykającymi się z bezradnością opiekuńczo wychowawczą.
7. Osobom korzystającym z zasiłku stałego Ośrodek udzielał pomocy adekwatnie do rozpoznanych potrzeb.
8. Ośrodek realizował pracę socjalną jednak nie w każdym przypadku dokumentował podejmowane działania.
9. Ośrodek nie jest przygotowany do zapewnienia osobom bezdomnym tymczasowego schronienia we wszystkich, określonych w ustawie o pomocy społecznej formach.
10. Na terenie gminy Przewóz nie funkcjonuje środowiskowy dom samopomocy.

W przypadku potrzeby – gmina podejmie kroki w celu zawarcia stosownej umowy z ośrodkiem wsparcia na terenie gminy ościennej.

11. Gmina nie realizuje zadania zleconego z zakresu administracji rządowej – organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Brak wniosków o tę formę pomocy.
12. Gmina realizuje zadanie w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, w tym domu. Jednocześnie zawiera umowy z osobami zobowiązanymi do partycypowania w kosztach utrzymania w dps.
13. Działalność Ośrodka regulują stosowne uchwały Rady Gminy w Przewozie oraz zarządzenia wewnętrzne Kierownika Ośrodka.
14. Warunki lokalowe Ośrodka nie stwarzają możliwości pełnej realizacji zadań. W Ośrodku występują bariery architektoniczne.
15. Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewozie nie spełnia wymaganego wskaźnika w zakresie minimalnej liczby zatrudnionych pracowników socjalnych.
16. Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni – posiadają wymagane na zajmowanym stanowisku kwalifikacje zawodowe, oraz w badanym okresie podnosili kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach merytorycznych.

Wnioski wymienione w punktach 4, 9, 15 stanowią uchybienia.

Wnioski wymieniony w punkcie 2, 3, 6, 8, 14 stanowią sugestię Zespołu Kontrolującego.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialny jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzonej kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Przewozie, pod pozycją nr 8.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto dyrektorowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Przewozie, drugi Wójtowi Gminy Przewóz, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Krzysztof Frisoli

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Teresa Ozimek

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Małgorzata Rodak

Kierownik Ośrodka:

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Przewozie
mgr Barbara Kicuła

Gorzów Wielkopolski, dnia 06.02.2025 r.

Przewóz, dnia 11.02.2025 r.